7-a JARO, N-o 335 — S.A.T. — LEIPZIG, 5. / 3. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE	REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio).	APERAS SEMAJNE

Kiel mi konvinkiĝis pri neceso de mondlingvo

La mondmiliton mi partoprenis kiel germana soldato. Pro tio, ke mi ne ĉion kredis laŭvorte, kion oni "oficiale" komunikis al ni, miaj superuloj k kamaradoj vidis en mi "nefidindan, nebonan germanon". Ŝerce mi kelkfoje diris: "Mi ne havas intereson heroe morti por "kara patrolando", ĉar patron mi ne plu havas — li jam mortis — k landon (grundon) mi ankaŭ ne havas — do laŭ tio, mi fakte ne havas "patrolandon".

La aliaj ja ankaŭ ne volis "morti" por la patrio, nur ili estis pli ruzaj ol mi, — ili ne diris tion publike. Ĉe la foriro al la militejo ĉiuj diris al siaj familianoj: "Ĝis revido!" — kio ja laŭsence esprimas la samon. Pro miaj duboj k malkaŝaj diraĵoj mi vekis malamon ĉe fanatikaj patriotoj. Eĉ kelkfoje mi estis en danĝero fariĝi viktimo de miaj propraj kamaradoj, precipe kiam mi provis malhelpi nenecesajn kruelaĵojn.

* * *

Septembro 1914 en la franca urbo Sedan. Nokte granda tumulto en la kazerno. Ni jam opiniis, ke la "Franktireurs"[1] inside atakas nin. Nia superulo eniris nian ĉambron, vokante en granda eksscito: "Leviĝu k aŭskultu! Jen armea komunikaĵo tre grava: En la "Vogeza Montaro" franca soldato estis kaptita, kiu kunportis en sia ekipaĵo tri ferajn stangetojn, 30—35 centimetrojn longaj. Oni esplordemandis lin pri tio, sed li tute ne volis respondi. Pro tio oni "devigis" lin respondi k nun li konfesis: Estas franca arme-ordono, ke ĉiu soldato devas kunporti ĉi tiujn ferajn stangetojn por ilin, dum la enmarŝo en Germanio, enkonduki en la utero de la germanaj virinoj, por tiele malebligi pluan naskadon!

Sekvo de tiuj paroloj estis, ke miaj kunuloj, el kiuj la plej juna estis 32-jara, komencis furiozi. Laŭtkriante ili insultis la francojn, kiuj tiel barbare intencis fiagi kontraŭ niaj patrinoj, edzinoj k fratinoj: "De nun neniun pardonon al ĉiuj francoj, eĉ la infanojn oni devas ekstermi!"

Kiam mi nur riskis dubi pri la vero de tia sensencaĵo, tuj ĉiuj turnis sin kontraŭ min k insultis, eĉ minacis mortbati min. El la 26 soldatoj de nia ĉambro, krom mi estis nur unu, kiu ne kredis k tiu unu estis sektano (baptisto).

Pro mia inklino ĉie serĉi la kaŭzojn, mi poste klopodis ekscii la veron pri la feraj stangetoj. Post kelkaj monatoj mi sekrete sciiĝis, ke tiuj feraĵoj estis firmteniloj por starigi tendojn. La franca soldato ne komprenis la germanan lingvon k la germanoj ne — aŭ almenaŭ ne sufiĉe bone — komprenis la francan lingvon. Sub tiaj cirkonstancoj estiĝis la "deviga konfeso de franca soldato".

* * *

Aŭgusto 1915 en Rusio. Nia bataliono atakis de rusoj okupitan tranĉeon. Kiam ni alvenis proksime al la rusa linio, subite la rusoj ĉesis pafi k en du lokoj ili montris blankaĵon — la signo de kapitulaco. Kun laŭtaj ekkrioj de ĝojo pro la tiel evitota plej kruela batalo — korpo kontraŭ korpon — ni tuj leviĝis k pli trankvile antaŭeniris en larĝa linio. Sed — ho teruro — post mallonga paŭzo, la rusaj maŝinpafiloj denove komencis kraki k multaj germanaj soldatoj estis trafataj. Kun la kolera voko: "Malica perfido!" ni rapide teren ĵetis nin k la pafado de nia flanko rekomenciĝis.

Kiam nia dua linio atingis nin, ni eksaltis k kuris antaŭen por venĝi la misuzon de la blanka flago. Kurante ni vidis, ke la rusaj soldatoj elrampis el sia tranĉeo sen armiloj. Ili tenis la brakojn supren k laŭte kriis ion, montrante al kelkaj kadavroj de rusaj oficiroj. La soldato apud mi, kiu komprenis la polan lingvon, tra la bruo alkriis min: "Ne estis la soldatoj, kiuj denove komencis pafi post la montrado de la blanka flago, sed estis la oficiroj, k ĝuste la rusaj soldatoj mortigis ilin pro tiu fiago!" Mi klare komprenis la situacion k tuj provis klarigi tion al miaj kamaradoj. Sed vane — jam krakis la krani-ostoj de la

[1] Insid-pafistoj (temas pri ne-armeanoj).

Grenfabrikoj en socialisma konstruado

Niaj K-doj el Sovetio ne nur ne povas ricevi “S-ulo“n, sed estas eĉ riske por ili kunlabori, ĉar en “Isto“ oni rekomendas “bojkoti la SAT-presorganojn, kiel “S-ulo“n, “La N. E.“, “La Lernanto“n ktp. Neniu elinter la opozicianoj kunlaboru aŭ abonu, abonigu ĉi organojn!“ Tial ni estas devigataj represi el tiu sama “Isto“ artikolon pri la Kvinjara Plano, por ke niaj legantoj povu tiel aŭdi iomete la voĉon de niaj Sovetiaj K-doj. *RED.*

1. Sur socialisma bazo ni rekonstruas sovetian agrikulturon

Tre rapide paŝas rekonstruado de sovetia agrikulturo. Apartaj malgrandaj mastrumoj el malriĉuloj k mezriĉuloj estas aranĝataj je grandaj potencaj komunmastrumoj (ruse: “kolĥoz“). Ni jam havas tutajn distriktojn k regionojn, aliformiĝintajn je kolektiv-mastrumoj dank' al la seninterrompa kolektivigado. Ĝis aŭtuno de l' jaro 1930 plene estis kolektivigitaj la plej grandaj regionoj: Meza k Malsupra Volg-regiono, Norda Kaŭkazio k Centra Humogrunda Regiono. Gigantan signifon en rekonstruado de sovetia agrikulturo havas ŝtataj grenmastrumoj (bienoj) — kolosaj socialismaj fabrikoj de greno.

La sovetia socialisma industrio kreskas tre rapide. Rapide pligrandiĝas la loĝantaro en urboj. Same rapide kreskas konsumado de agrikulturaj produktoj, krudajo por industrio k nutrajo por milionoj da novaj laboristoj. Apartecaj kamparanaj mastrumoj ne povas kontentigi tiujn ĉi bezonojn. Kaj la vilaĝa riĉularo (ruse: “kulak“) pro konstanta kresko de sukcesoj de socialisma konstruado, plifortigis sian kontraŭstaron kontraŭ la agado de socialisma konstruado k de l' sovetoj. Ĝi penas renversi la gren- k krudaĵ-provizadon de la industrio. Tiu ĉi rezisto kaŭzis multajn grandajn embarasojn por la ŝtato.

Instalo de grandaj sovetaj k komunaj mastrumoj garantias socialisman rekonstruon de agrikulturo k sekve — rapidan pligrandiĝon de l' agrikultura produkto.

Komunaj k sovetiaj mastrumoj jam en la jaro 1929 liveris pli da greno ol la kulakaj. En la jaro 1931 ili liveros duonon de la tuta kvanto da greno, kiun bezonas la ŝtato por urboj, proletaro k ruĝa armeo.

Pro tio la kulakaro ĉiel bataladas kontraŭ sovetiaj k komunaj mastrumoj. Sed mez- k malriĉ-kampuloj bone komprenas, ke la lastaj estas nura rekta k sola vojo por ili al bela vivo, al socialisma rekonstruado de l' agrikulturo. Tial ili amase venas al kolĥozoj k favoras al sovetaj mastrumoj.

La sovetia industrio rapide kreskas. Ĝi provizas per maŝinoj pli k pli grandan kvanton da kamparan-mastrumoj, unuavice la sovetiajn k komunajn mastrumojn. Sin apogante sur tiuj ĉi grandegaj sukcesoj de l' industrio k rapidega kresko de kolĥozoj k sovĥozoj, la sovet-registaro metas antaŭ si celon-taskon, kiel eble plej baldaŭ likvidi la riĉkampularon — kiel socian klason.

Komunanoj plugas per traktoroj

En regionoj de seninterrompa kolektivigado tiu ĉi tasko jam estas plenumita. Laŭ dekretoj de l' soveta registaro la plugejoj, kiujn uzis la kulakoj, estas transdonitaj al kolĥozoj. La havajo de l' kulakoj (brutaro, agrikultura inventaro, loĝejoj) estas transdonita al nedividebla fondo de l' kolĥozoj, kiel enirkotizoj de kamplaboristoj k malriĉuloj, aliĝantaj tiujn ĉi kolĥozojn.

2. Kiel laboras grenfabriko

Sovetajn mastrumojn oni komencis instali dum la unuaj jaroj post la oktobra revolucio en plej perfekte aranĝitaj bienoj. Jam ekzistas preskaŭ $3\frac{1}{2}$ miloj da tiuj sovĥozoj. Generale unu malnova sovĥozo konsistas el ĉ. 1000 hektaroj da plugebla tero.

Tiujn ĉi sovĥozojn oni instalis dum malfacilaj jaroj, kiam ne estis sufiĉe da monrimedoj, maŝinoj. Tial en malnovaj sovĥozoj ekzistas ankoraŭ multaj difektoj; la mastrumo en ili ne plene estas meĥanikigita. Sed ili estas pli profitdonaj ol kamparanaj mastrumoj. La rikolto en malnovaj sovĥozoj estas signife pli alta ol la rikolto en apartaj kamparan-mastrumoj. La sovet-registaro senĉese laboradas por perfektigi tiujn ĉi malnovajn sovĥozojn.

La rapida disvolviĝo de l' tuta sovetia industrio, kiu pligrandiĝas kun ĉiu jaro, la produktado de agrikultur-maŝinoj, permesis al la registaro komence de l' jaro 1928 komenci organizadon de novaj grandegaj grensovĥozoj.

Ĉi tiujn oni instalas jam ne el bienoj, sed el terareo, kiu ĝis nun ne estis kulturita. Apartulo-kamparano ne povis plugi tiun teron k tiel ĝi restis nek plugita, nek semita. Nun sur tiu ĉi tero la soveta ŝtato konstruas grenfabrikojn, en kiuj estas okupitaj dekmiloj da laboristoj.

En la tuta mondo ne ekzistas tiaj grandegaj grenmastrumoj, kiel nun en Sovetio. En Usono estas nur unu mastrumo konsistanta el 40 000 hektaroj, k el ili estas prilaborataj nur 15 000 hektaroj. En Sovetio dum la lasta jaro estas instalitaj 55 grandegaj grensovĥozoj, el kiuj nur 8 havas teritorion de 20 000 hektaroj; aliaj kulturas po 30 ĝis 80 miloj da h., k la sovĥozo “Giganto“ havas teritorion de 170 000 h. Jam nun estas instalataj ankoraŭ 70 grensovĥozoj k komence de printemo de 1930 ekfunkciis 125 grensovĥozoj.

El sovetiaj grenfabrikoj la tuta laboro, de plugado ĝis rikolto, precipe estas efektivigata per traktoroj k maŝinoj, sen apliko de ĉevala aŭ bova forto. Por ekzemplo ni prenu la sovĥozon “Giganto“, en Nord-Kaŭkazio, organizitan aŭtune en j. 1928. Aŭtune en 1929 sur 60 mil hektaroj ĝi rikoltis pli ol 500 mil tunojn da greno k en 1930 ĝi larĝigis sian plugatan terareon ĝis 110 mil h. Ĝi posedas traktoraron el 575 traktoroj. Tiu ĉi traktoraro funkcias kun 4500 alkroĉitaj iloj (plugiloj, erpiloj, semiloj, garbiloj k aliaj komplikaj maŝinoj). Dum la kamplaboro en “Giganto“ estas okupitaj proksimume 6000 laboristoj, el ili 1200 estas traktoristoj. La produktvaloro de 15 kg da greno estas 85 kopekoj. Kaj dum ĉi tiu jaro 1930 “Giganto“ estas provizata per plej bonaj maŝinoj, nome per 175 pecoj da 60-ĉevalpovaj traktoroj kun ĉentirilaj radoj k 230 “kombinoj“ (usona universala rikoltmaŝino). (Finota.)

Kompil-tradukis *Ivnickij E. V.* (Simferopol).

---

rusaj soldatoj. Nenion helpis miaj protestkrioj. Senkulpuloj, kiuj ne plu defendis sin, estis mortbatataj per pafiloj kiel ŝafoj, — pro manko de eblo interkomprenigi sin.

J. Burger (601).

Filmkulturo

Jam aperis en "S-ulo" kelkaj artikoloj pri filmoj. Estas do supozeble, ke ekzistas ankaŭ inter la SAT-anoj intereso pri ĉi tiu grava socia faktoro, kiu estas la sola aŭ almenaŭ ĉefa artspeco ĝuata de laboristoj.

Tute nature oni demandas: ĉu la filmoj ordinare prezentataj sufiĉas por la kultura bezono de laboristo? Por respondi ĉi tiun demandon ni unue rigardu, kiel okazas la filmproduktado. Ni komprenu, ke la tuta filmindustrio estas en la manoj de la grand-kapitalistaro. Por ĉi lasta filmo ne estas arto, sed nur negoco. La plej mizeraj filmoj estas produktataj, se nur ili servas al la moninteresoj de tiuj kapitalistoj.

Ne estas ekz. en la intereso de l' kapitalistoj prezenti, kiel okazas la vivo de la nuntempa laboristaro, k fakte oni neniam vidas organizitajn laboristojn ludantaj rolon en filmoj. Foje ni vidas banditaĉaron el abomenaj ĉifonuloj-bombojetantoj: Ili devas prezenti anarkistojn! Aliflanke estas prezentata, kiel la juna energia laboristo, ĉiam servanta al la interesoj de sia firmo, iom post iom karieras, ĝis fine li estas akceptata en la direkcion k krome edziĝas kun la belega k virga filino de l' ĉefo. Ankaŭ la nuntempe tiom modernaj operetfilmoj estas tre malproksimaj de la reala vivo. Longe ni povus daŭrigi la vicon da ekzemploj pri tiaj filmoj, sed ni nur rimarku, ke ili ĉiuj servas por delogi la atenton pri la ĉiutaga vivo k doni sopiron pri vivo, kiu ekzistas nur en la fantazio de degenerintaj burĝoj.

Kiel nun rilatas al tiuj filmoj la kinej-direktoroj k la publiko? Plej ofte oni ne povas distingi inter filmkapitalo k kinejdirektoroj, ĉar ĉi lastaj nur estas iloj en la manoj de l' kapitalistoj. Ili havas la koncesiojn pri filmprezentado, sed por ricevi "bonajn" filmojn de iu societo, ili devas laŭkontrakte ankaŭ prezenti la pli malbonajn filmojn de la sama societo. Do, la "arta gusto" de tiuj direktoroj ne estas tre signifa. De tiu flanko ni sekve ne povas atendi ŝanĝojn.

Ĉi tie ankaŭ aperas alia rimarkinda fenomeno: la cenzuro. Laŭ la konstitucio de la plej multaj demokrataj landoj la cenzuro ne ekzistas. Tamen oni havas filmcenzuron. Povas ja okazi, ke bonaj filmoj aperas; sed tiam la plej ofte reakcia cenzuristo aŭ malpermesas ilin aŭ "detondas" ilin tiom multe, ke granda artverko perdas sian originan artan tuton, dum burĝaj sensencaj operet-filmoj kun nudaj virinkruroj, intimaj, ekscitaj, erotikaj scenoj ktp. estas permesataj.

Kaj nun la publiko, ĉu ĝi senvorte toleras tiun subtakson de sia arta bezono? Jes, bedaŭrinde plej ofte ĝi tute senrezone englutas ĉiujn sensencajojn, mensogojn k stultigajojn. Nur malgranda aro da sinceraj intelektuloj k parte laboristoj protestas k en multaj landoj fondis proprajn organizojn por filmkulturo.

Kompreneble ĉi tiuj asocioj por filmkulturo estas ĉiel persekutataj de la filmkapitalistaro, ekz. en Danio la filmdirektoroj kulpigis ilin pro bolŝevismo, ĉar ili prezentas i. a. sovetiajn filmojn, artajn k instruajn, same pro nepago de ŝtatimposto kc. Ĉe la subtribunalo en Kopenhago oni jus procesis kontraŭ la tiea asocio pro nepago de imposto; sed la juĝisto deklaris, ke la filmprezentadoj estis nepublikaj, sekve la asocio ne devas pagi imposton. De tago al tago kreskas la aro da malkontentuloj pri la nunaj filmoj. Ankoraŭ ne unu jaron post sia fondo la dana movado por filmkulturo jam nombras kelkajn milojn da membroj. Nia celo estas: bonaj, kulturaj filmoj, artaj k instruaj! For la por ĉiuj liberaj homoj humiligan cenzuron!

H. Nilsen (11 082).

"EN LA OKCIDENTO NENIO NOVA"

Mia impreso

En n-o 330 de "S-ulo" estis artikolo, en kiu oni rakontis pri la filmo: En la Okcidento nenio Nova. Jam pasintjare mi aĉetis k legis la libron, k hieraŭ mi vidis la filmon mem. Jam ofte mi aŭdis aŭ vidis ion, pri kio mi pensis: ĉu estas vere, ke homoj faras tion? Ĉu tiuj homoj fakte ne estas bestoj? Estas tre bedaŭrinde, ke ne ĉiu povas vidi la filmon: ĝi certe donas bonan ideon pri tio, kion signifas "morti por la patrolando". Kiam oni aŭdas la vortojn, kiujn diras tiu profesoro al siaj lernantoj: "Estas belege morti por la partolando, morti sur la kampo de l' honoro!" oni ŝatus krii al li: "Nu, se estas tiel belege, iru do ci mem! Kial ne ci mem, sed aliaj?" Sed tiu profesoro ja ne estas simpla homo, ĉu ne? li estas tre lerta, iu "moŝtulo". Same mi iam legis en holanda poemo pri la milito jenon: "Kial milito?" Nur tial, ke kelkaj ekster danĝero troviĝantaj kortegaj diplomatoj, signalante, telegrafante k paroladante difinis ĝin tiel! Kaj tio ankaŭ estis dirita en la filmo: La reĝoj, ministroj ktp. mem devus batali, unu kontraŭ la alia, k la plej forta venkus. Sed oni ja neniam pensas indulgi simplulojn!

Rigardu tiun kaporalon Himelŝtos: li vere ŝajnas esti terura homo, sed kiam la soldatoj devigas lin batali ŝultro ĉe ŝultro kun ili en la tranĉeo, li timegas, tuj diras, ke li estas vundita. Tamen li devis kuniri antaŭen, tiu malkuraĝulo!

Rigardu tiun malfeliĉan knabon, ankaŭ "soldato", kies kruro estis forpafita. Dum sia tuta vivo li havos nur unu kruron; sed tio ne devas gravi, ĉu la alia kruro mankas al li. Esence estas, ke li oferis ĝin por la patrolando! Kaj kion por li nun faras la patrolando? Li povas resti kripla, malsati, li ĉiam devos pensi pri multaj teruregaj momentoj! Ne, tia homo ne plu vivas!

Tiam la sceno en hospitalo. Al iu soldato kruro estis trapafita, k oni amputis ĝin. Reveninte en la solonon, li plendas, ke lia kruro tiom doloras. Li demandas al la viro apud li: "Kiom da kruroj nun mi havas?" "Nu, diras la alia: kiom vi havis? Ĉu du? Nu, vi havas ankoraŭ du!" Tiam la unua petas spegulon por vidi, kiel li aspektas. Li rigardas sian vizaĝon, turnas k denove turnas la spegulon, ĝis li fine povas vidi siajn krurojn aŭ pli vere: *sian kruron*, k li ekkrias: "Ne, ne, ci mensogis, mi havas nur unu!"

Alia hospitala sceno: La ĉefrolulo en la filmo, Paŭlo B., vizitas unu el siaj amikoj, kiu estas tre grave vundita, suferas terure, k ploras, ploras . . . Tiam Paŭlo preĝas, ke dio ne permesu, ke li mortu. "Li volas vivi ankoraŭ . . ." Sed la justa, kara dio ne aŭskultis. Mortis la junulo. Kial? Ĉu tiu malfeliĉulo estis kulpa pri la milito? Certe ne! Neniu ja deziras militon. Nur reĝoj k aliaj moŝtuloj, kiuj mem povas resti hejme por "atendi la rezulton".

La tuta filmo donas bonan impreson pri tio, kio estas "milito". La maŝinpafilistoj, kiuj forfalĉas la virojn . . . Bomboj, grenadoj ktp. Tamen ekzistas homoj, kiuj pledas *por* tiu barbarajo, k homoj, kiuj diras: mi ne povas kredi, ke milito estas tiel teruregа! Ĉu tiuj homoj ne estas frenezaj?

Mi dezirus, ke ĉiu homo saĝiĝu k diru: Mi rifuzas militiri mem! Ĉar aliel la milito neniam forestos. Ne plu batalu! Paco ne estas akirebla per milito, sed nur ankaŭ per paco.

SAT-anino 16 602.

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

El Latvio

La aktuala stato en Latvio ne estas enviinda por laboristoj. La punkodo por maldekstruloj estas kompletigita per pli severaj ol ĝisnunaj reguloj. La punoj varias de 1—15 jaroj da malliberigo; por disvastigo de neplaĉaj proklamoj oni punas per 2—3-jara enkarcerigo, pro ŝteleto de lignopeco per 6 monatoj. Sed por ŝtelego de 8, eĉ 26 milionoj da latoj (lato = 0,20 dol.) la puno estas 6, 8 aŭ 16 monatoj da malliberigo! Al laboristaj politikaj malliberuloj liveri manĝaĵojn estas malpermesate, al ŝtelegistoj oni liveras ĉion ajn. Komunisto oni nomas ĉiun aktivan lab. batalanton. Por ili la malliberejo estas malfermita ĝis 15 jaroj. Laŭ Kerenska regularo oni rajtas teni en malliberejo ĉiun suspektiton. Sekve: mallibero, mallibero k denove punlabora mallibero.

La gazetaro ne rajtas represi eĉ historian okazintaĵon aktualan, kiu malplaĉas al la burĝoj. Ateismo estas malpermesita. La ministro por internaferoj diris, ke li prefere permesus ŝteladon ol fondi ateistan societon. La sennaciismo ankaŭ estas malpermesita, same la pacismo; la militan hombuĉadon oni permesas. La laboristaro parte troviĝas en indigniga stato, estas senrajtigita.

Inter du milionoj da loĝantoj estas 17 mil senlaboruloj. Malgraŭ ĉio la laboruloj tamen sukcesas zorgi pri aranĝo de komunaj laboroj por senlaboruloj. La burĝoj iom priatentas la senlaborecon, opiniante ĝin fenomeno de l' ĝenerala krizo. Por laboristoj la eliro el tiu ĉi situacio estas klara k komprenebla. *Informanto.*

El Norvegio

Ĉi tie regas nuntempe senlaboreco k granda mizero. Tiuj, kiuj havas okupon, estas tiom impostitaj, ke oni devas resti aŭ senmanĝa, aŭ senvesta. La industri-salajroj estas pli altaj ol la kamparaj. La kamparanoj havas preskaŭ nenian laborenspezon; en la arbaroj ne estas labor-okazo, en multaj arbar-distriktoj kuŝas tro multe da neĝo, tavolo pli ol du metrojn alta. *7780.*

La situacio en Italio

La financa k ekonomia situacio fariĝas ĉiutage pli katastrofa, bankrotoj sinsekvas, k la mizero furiozas ĉie. La agrikulturo estas ruinigita. Eĉ la teksindustrio, kiu formis la plej grandan riĉon de Lombardio, estas profunde trafita de la krizo. Rilate al la senlaboreco necesas substreki, ke la registaro rifuzas pagi subvencion al tiuj, kiujn ĝi konsideras kiel dumtempajn senlaborulojn. La popola malamo kontraŭ la reĝimo montriĝis per pluraj epizodoj de mortigoj al faŝistaj milicanoj k oficistoj. La sarda anarkisto Ŝiru (vivinta longan tempon en Usono), kiu preparis laŭ sia propra konfeso atencon kontraŭ Musolini, okaze de sia aresto vundis unu ŝtatoficiston k du policanojn. Neniu ĵurnalo en Italio kuraĝis anonci la ĵusan morton de la patrino de Mateoti. La registaro malpermesis al la loĝantoj de Fratta (kie ŝi estis enterigata) sekvi la ĉerkon. *Laŭ Italia.*

La ekonomia krizo en Nederlando

Komence de januaro okazis en kelkaj urboj senlaborul-ribeloj, plej intense en Amsterdam, kie la policanoj ĉiutage dispelis malgrandajn grupojn de manifestaciantoj. Pene la ekonomia vivo disvolviĝas nunmomente; la prezoj por ĉiuspecaj produktoj malaltiĝas ĝis ridinde malalta nivelo, k tamen la aĉetemo ne pligrandiĝas pro manko de aĉetkapabluloj. *J. R.*

La situacio de l' Nigra Junulara Federacio en Ĉinio

En 1930 la diversaj lokaj organizoj de l' Federacio en Ŝestvan-provinco, en Suda Ĉinio, estis komence persekutataj k plue ĝisfunde detruataj de l' registaro k de Kuo-Min-Tang. Nun la tiea provinca ligo preskaŭ ne ekzistas, nek ĝia presorgano "Nigra Junularo". Antaŭ kelkaj monatoj la urba sekcio en Dzu Liu Ĉing (suda regiono) estis tute detruata. Ia reago ĝis nun ne eblas. Pli ol du monatojn antaŭe la sekcio en Ĉu Ĉvan ankaŭ estis severe persekutata de l' militoficistaro. La du K-doj Deng Bi Ŝia k Vu Ŝiajo, kiuj servis en librejo tenanta ekzemplerojn de anarkistaj broŝuroj, estis malliberigataj kiel bolŝevikoj k troviĝas en mortdanĝero; la librejo fermiĝis. La Verda-Stel-Asocio propagandas esperanton por servi la proletan liberigmovadon, sub la gvido de l' Nigra Jun. Fed. Sed nun ĝia presorgano "Verda Stelo" estas kondamnita kiel kontraŭleĝa k kontraŭregistara. *A. J. I. — Informservo.*

Pri la konfeso de Mikaelo Bakunin

(el la Petropaŭla fortikaĵo al caro Nikolao la I.)

A. S. (10 580)

(2. daŭrigo. Vidu n-ojn 332, 333)

"Mi deziris la respublikon. Sed kian respublikon? Ne parlamentan! La reprezenta registaro, la konstituciaj formoj, la parlamenta aristokrataro k la t. n. ekvilibro de la fortoj, en kiu ĉiuj efikaj fortoj estas tiom delikate harmoniaj, ke neniom povas iel rezulti, resume tiu tuta malvasta, arta, komplika k senkaraktera politika katehismo de la okcidentaj liberaluloj neniam estis objekto de mia adoro, nek de mia interna simpatio nek eĉ nur de mia respekto; k tiam mi ekmalŝatis ĝin ankoraŭ pli, kiam mi nome vidis la fruktojn de la parlamentaj formoj en Francio, en Germanio k eĉ en la Slava Kongreso, ĉefe en la pola sekcio, kie la poloj ludis same tiel per la parlamento, kiel la germanoj per la revolucio. Rusa parlamento cetere, same kiel la pola, konsistus ekskluzive el nobeloj; en Rusio eble aldoniĝus ankoraŭ la komercistaro, dum la grandega amaso de l' popolo, la reala popolo, la apogo k forto de Rusio, sur kiu baziĝas ĝia vivo k ĝia tuta estonto, restus sen reprezentanto, k per la sama nobelaro, kiu ĝin ankaŭ nun premas, ĝi estus subjugita k humiligita. Mi kredas, ke en Rusio pli ol ie necesas forta diktatora potenco, kiu sin ekskluzive okupas pri la levado k klerigado de la popolamasoj; potenco libera laŭ sia tendenco k sia spirito, sed sen parlamentaj formoj; potenco, kiu presigas librojn liber-enhavajn, ne enkondukante la presliberon; potenco ĉirkaŭita k konsilita de samideanoj k fortigita per ties libera kunlaboro, kiu tamen estas limigita de neniu k neniel. — Mi diris al mi, ke la tuta diferenco inter tia diktatora k monarkia potencoj estus en tio, ke la unua laŭ la spirito de sia strukturo devus akceli sian ekziston kiom eble plej rapide igi superflua, ĉar ĝi aspiras al nenio krom al libero, sendependeco k iom-postioma plenkapabligo de la popolo; la monarkia potenco male celas eternigon de sia ekzisto, aspiras, ke ĝi neniam iĝu malbezona, k tial ĝi devas teni siajn regatojn en neŝanĝita infanecstato. Kio venus post tiu diktatoreco, mi ne sciis, ja, mi opiniis, ke ĝin tute neniu povus antaŭdiri."

"Pli ol unu fojon mi diris ankaŭ al germanoj k poloj, kiam ili en mia ĉeesto disputis pri la estontaj formoj de la registaro: 'Ni estas destinitaj detrui k ne konstrui; aliuj konstruos, kiuj estas pli bonaj, pli saĝaj k pli freŝaj ol ni.'" —

Bakunin celis la liberigon de la slavoj aŭ pli bone de la slavaj gentoj troviĝantaj en la aŭstra k germana nacioj k tial lia emo detrui ĉefe la aŭstro-hungaran monarkion. La ideo pri subpremata klaso identas ĉe li kun la subpremata raso. Li arde malamas la germanojn, malŝatas la "okcidentajn liberalulojn". Lia celo estas — slavoj liberaj de fremda jugo. De tiu raso li esperas elpaŝon; tiuj sin liberigintaj gentoj kreu federacion. Li havis mirindan fidan kredon al instinkto k povo de tiu diversgenta raso.

(Daŭrigota.)

Kiel esperanto k SAT donis al mi vivcelon

Estis en la jaro 1895, kiam mi kiel 17-jara junulo aŭdis paroli unuafoje mian unu jaron poste mortintan patron pri la nova tutmonda lingvo esp-o. Mia tiam 52-jara patro ŝerce diris al alia persono en interparolo, ke mi eklernu esp-on nur pro tio, ke ĝis mi mortos, mi povu interkompreniĝi kun fremdlandanoj, kiuj ne parolas ĉeĥe aŭ germane.

De tiu tempo forpasis 36 jaroj, k mi mem estas 53-jara. Mi povas aliel paroli ol mia patro antaŭ sia morto pri esp-o. Kiam mi estis 30-jara, mi jam loĝis en Vieno k legis en la "Laboristaj folioj" (Delnicke Listi) malgrandan anoncon pri esp-o. Laŭ ĝi mi devus skribi al Bohema esp. klubo troviĝanta en Lerĥenfelda strato, aldonante 10-heleran poŝtmarkon, por ricevi broŝureton malgrandformatan, tielnomatan "ŝlosilon de la lingvo esp-o". Pro scivolemo mi skribis al tiu adreso, sendante la postulatan markon. Post longa tempo k redemando mi ricevis la broŝureton k tralegínte ĝin opiniis taŭge komenci la studon.

Sed tiutempe mi estis funkciulo en multaj lab. societoj k batalanto en la lab. movado. Tial mi ne havis superfluan tempon por lernado. Forpasis ree 15 jaroj k mi ricevis ne nur sperton, scion k konvinkon pri la nuna vana lab. batalo sub gvidado de la nunaj socialdemokrataj gvidantoj: mi ankaŭ spertis, kiel facile lab. gvidantoj povas kontraŭbatali aliajn kunulojn, se temas akiri superan postenon en la partio (batalo pri mandatoj). Bedaŭrinde mi spertis tion sur mi mem. Kiam temas pri persona valoro k profito, unu ne konas la alian, k la malfortulo estas dispremata sen solidara sento. Mi estis tiam 45-jara. Kun dolora koro mi ĉesis publike batali en la socialdemokrata partio. Mi kredis tion ne povi transvivi, sentis min kvazaŭ vive enterigita. Mi ne plu vivis, pro tio ke kiel unuopulo mi ne povas fidi al alia persono, ĉu en la katolika, ĉu en naciista aŭ socialdemokrata partioj. Tial mi perdis la fidon al ĉiuj. Mi vivis nur pro devo vivi, sen ĝojo, sen espero.

Iutage mi transmetis mian familian bibliotekon en kofron. Tiam mi ekprenis en manon tiun malnovan broŝureton pri esp-o k foliumis en ĝi. Tiam mi enpensiĝis: tiu broŝureto, por kiu mi antaŭe ne havis tempon, povus esti nun bona k fidela kunulo, kiu ne trompus min. Tio estis en 1923, kiam mi ankaŭ estis senlabora. Je la 1. majo mi komencis lerni esp-on laŭ tiu ĉi malgranda "ŝlosilo". Sed tio ne sufiĉis. Iun tagon mia filo surprizis min, alportante german-esperantan lernolibron de Sos. Mi havis grandan ĝojon pri tiu lernilo, ĉar mi ja kapablis ankaŭ legi k kompreni germane. Sed lerni esp-on pere de fremda lingvo ne estis tiel facile. Oni devas lerni laŭ gramatika metodo, k mi ne konis nek komprenis la fremdan gramatikon. Mi devas diri, ke se esp-o ne iĝus mia vivdemando, mi certe ne lernus ĝin. Sed esp-o donis al mi ree novan esperon, k mi nun vivas per ĝi k, krom aliaj malhelpoj en la vojo, mi jam atingis tiun nivelon, ke mi povas interkompreniĝi kun ĉiu esp-isto en tuta mondo.

Kiel senlaborulo mi havis sufiĉe da tempo por legi k skribi, traduki senpripense, ĉu mi komprenas aŭ ne. Kiam iutage mi trairis la Molardstraton por depreni la ŝtatan senlaborul-subtenon, mi rimarkis ĉe la muro de l' domo n-o 55 apud la enirejo malgrandan ŝildon, sur kiu estis pentrita verda stelo kun subskribo UEA. Mi eniris k trovis en la tria etaĝo esperantan societon. Estis centra librovendejo, en kiu mi aĉetis la gazeton "Esperanto Triumfonta". En la urbcentro mi aĉetis "Sennacieca Revuo"-n. Leginte la du gazetojn, mi tuj ekkonis, ke unu estas burĝa k la dua laborista gazeto. Mi certigis min, ke la unua estas arĝento k la dua — oro.

Post nelonge mi revenis en la centran librovendejon k diris al K-do Ŝade, ke mi volus revolucian legajon, ke mi estas radikala socialdemokrata laboristo, k K-do Ŝade ridante diris, ke mi povus, se mi volus, aboni la monatan "Senn. Revuo"-n. Mi estis tiam feliĉulo, ne trinkis k ne fumis, nur ŝparis por povi aĉeti la esp-ajn librojn aŭ gazetojn. Mi do konsentis al la pago de 12 kronoj k K-do Ŝade anoncis min kiel membron de l' esp. lab. asocio "Frateco". De tiam mi SAT-aniĝis, do, de ok jaroj; k mi legadis "Senn. Revuo"-n, nunan "S-ulo"-n. Mi bedaŭras nur, ke "S-ulo" ne povas aperi ĉiutage por ŝpari abonpagon por naciaj gazetoj. Mi volus nun legi nur esperante k atendas ĉiusemajne senpacience la sabaton, kiam alvenas "S-ulo". Mi tuj tralegas ĝian interesan enhavon; mi ankaŭ tre bedaŭras plimalgrandiĝon lastatempan de l' gazeto, anstataŭ pligrandiĝo.

Nun, karaj legantoj, vi scias, kiel mi fariĝis esperantisto k samtempe sennaciisto. *Knourek (2474).*

Drasta respondo al la subfosantoj

Sciigo el Hirŝberg (Silezio, Germanio): En la tiea SAT-rondo konsistanta **el 10 anoj 8 sin reanoncis kiel aktivaj,** kio signifas gajnon de **6 novaj abonantoj por "S-ulo".** Tio okazis malgraŭ la fakto, ke preskaŭ ĉiuj rondanoj estas **jam pli ol jaron senlaboraj. —**

Tiu laŭdinda oferemo de l' Hirŝbergaj K-doj meritas esti konigata; ĝi estu instigo por aliaj SAT-rondoj; ili vete konkuru en tia varbado.

Tial ke la milito grumblas!

En "S-ulo" n-o 328 K-do 6707 demandas: "Kial senlaboreco?" al kiu mi respondas: tial ke la milito grumblas. Li penas laŭ siaj kapablo k sperto eltrovi la kaŭzon de la senlaborec-krizoj k donas solvon post analizo. Nu, ni ne perdu tempon k energion pritraktante teoriojn. Ni venu al la praktiko.

Kiel vi ĉiuj scias, en ĉiuj landoj, kie ribeloj minacas, la kapitalistoj timas pri la sorto de sia havo k anstataŭ cirkuligi sian monon entreprenante laborojn ili preferas atendi provizore la rezulton. Kiam la ribela febro estingiĝas, la kapitalo spiras pli trankvile k ree pluen akumuliĝas. Sekve de tio bankoj krakas pro la paralizoj; la laboro mankas k jen oni perdiĝas en esploroj pri la kaŭzoj.

Same okazas en la tuta mondo, kiam milito minacas. La kapitalisto ne scias en kiun landon prefere investi sian havon. Pruvas tion la konstanta krakado de bankoj (precipe en Usono), la multmilionoj da senlaboruloj, la ĉie obtuze anonciĝantaj ribeloj, la akriĝo de l' batalo pri ekzistorajto ktp.

Oni eble demandos, ĉu "fakte" milito jam anonciĝas tiom ke paniko regas ĉe la financistaro, k en kiu lando, kontraŭ kiun, pro kio: jen denove mil konjektoj. Nu, sufiĉas la aplombaj minacaj deklaroj de l' milit-provokantoj. Tiu, kiu iom scipovas la anglan lingvon, konvinkiĝos pri miaj asertoj legante la *Dimanĉan Tempon* (Sunday Times) de l' 4-a de januaro 1931. Jen deklaras generalo Miller: "Post 'milit-inspekto' tra Balkanaj landoj k revuo al la bulgariaj k jugoslaviaj armeoj ni estas pretaj por ko-

menci la militon. Ni nur atendas internacian situacion favoran k financan helpon, kiu sendube venos de la potencaj landoj, kiuj deziros la renversiĝon de l' bolŝevikoj. Ni atendas... La tagon, en kiu komenciĝos la milito, duonmiliono da aliaj rusoj venos al nia helpo. Ni bezonas nun monon por armiloj k ekipajo por 100 mil homoj. En Parizo ni havas superan militakademion. Ĝi jam ne sufiĉas por enteni ĉiujn, kiuj deziras lerni la militarton. Sed ni jam instruis la fundamenton de l' militarto al 10 mil homoj. Ni estas pretaj. Ni atendas la oportunan momenton!" ks. — —

Necesas sciigi, ke tiu generalo anstataŭas la rusan generalon Kutiepov, kiu mistere malaperis antaŭ unu jaro en Parizo.

Ĉu povas ankoraŭ ekzisti duboj, kontraŭ kiun, pro kio k kiuj landoj deziras la militon? — Kontraŭ Sovetion, pro tio ke ĝi havas akumuleblajn riĉaĵojn k ĉiuj kapitalistaj landoj deziras vete ilin akapari. Sekve, ne mankos al la militprovokantoj la dezirata financa helpo de ĉiuj flankoj. Sed nun temas pri la konsekvencoj; tial la entreprenoj haltas k la senlaboreco estas logika rezulto. Tiu milito estos plej decida en la tuta historio. Ĝin elbatalos nur du antagonistoj: Kapitalo k Laboro. Ĉu la unu aŭ la alia triumfos, oni ne povas precize antaŭdiri. Tamen la triumfo de l' unu signifos nepran pereon de l' alia.

Mi persone opinias, ke la "Ligo de Nacioj" por maski la intrigadon kontraŭ Sovetio devis inviti sian estontan viktimon al Ĝenevo pretekste de eŭrop-federacia aranĝo, por solvo de ekonomiaj krizoj, por paco, senarmado ktp. Dume oni toleras akademiojn k similajn instituciojn, kiuj celas renversi Sovetion. El la tuta ĥaoso rezultas, ke ne nur hodiaŭ ni ne manĝas pro manko de laboro, sed ankaŭ morgaŭ ni devos interbuĉi nin je profito al la kapitalo.

Ekzistas multaj solvoj; plej taŭgaj ŝajnas al mi la politikaj, inter ili la komunistan mi akceptas sen bedaŭro. Se fakte la proletaro viktimiĝas pro imperiisma ambicio, ni klaskonsciuloj devas kontraŭstari la militprovokistojn. Se eĉ en vicoj de l' kom. movado troviĝas provokistoj, intriguloj, intenc-fuŝuloj, per fidantoj, koruptitoj, ni ne hezitu ilin denunci al la respektivaj instancoj. Neniam oni devas kurbiĝi antaŭ laŭtaj blekoj necesaj al tiuj personoj por ne esti suspektataj kiel kom. faŝistoj.

Kiel ekzemplon mi citas la baldaŭan proceson faŝistan kontraŭ 24 kontraŭfaŝistoj, kiuj estis denuncataj de agento *(Del Re)*, veturinta al Parizo kiel ŝajna aktiva kontraŭfaŝisto. Li akiris la konfidon de ĉiuj, kiujn poste li denuncis al Musolini. Interne de la partio mem kaŝiĝas tiuj elementoj kiel timemaj hundoj; ilia sola ŝirmo estas la aplombo. Nia aktiveco forigos ilin k tiel pli bone ni kontribuos al la solvo de l' krizo. *Soares.*

INTERNACIISMO

Ne mortaj sed vivaj la patrioj devas eniri la Universalan Federon. Ĝi estas dank' al la popoloj fidelaj al sia propra spirito, respektaj al la aliaj, respektaj al si mem, ke realiĝos iam la revo de la antikva profeto el Izraelio: "La domo de Jehovo estos starigata sur la supro de l' montetoj. Tiam ĉiuj nacioj tien iros; la multegaj popoloj vizitos ĝin, dirante: 'Ni supreniru al la monto de Jehovo por ke li instruu al ni pri siaj celoj k por ke ni sekvu liajn vojojn'. Jehovo juĝos inter la multegaj popoloj, el siaj spadoj ili forĝos plugpiočetojn k el siaj lancoj falĉiletojn."

Kiam alvenos tiu tago, Francio estu konservinta sian nomon, sian memoron pri si, k ankaŭ sian potencon, sian propran spiriton; ĝi estu staranta kun la frunto ornamita per krono el olivbranĉetoj, armita k vestita per justo k inteligento, fiera esti bona laboristino k ĵaluze deziranta nur estu superata de neniu el siaj fratinoj sur la radilumaj suproj de la konkordo k de la paco. *Anatolo Frans* (France).

NI K LA MODO

K-do Syversen certe prave supozis, ke lia artikoleto (vd. n-on 331) elvokos riproĉojn — almenaŭ mi ne povas silenti k aprobi liajn konduton k pensmanieron. Malgraŭ tio, ke li povas esti klaskonscia k eĉ revoluciema laboristo. Vesti sin simile al burĝoj nur por senti sin tiam pli senĝene, estas nesufiĉa motivo por pravigi la faron. Niajn agojn devas gvidi tute aliaj principoj ol nura persona komforto.

Tio, kiel ni nin vestas, estas multe pli grava faktoro ol kelkiuj supozas. Tion certe estas komprenintaj niaj kontraŭuloj-kapitalistoj k iliaj korpgardistoj-faŝistoj, uzante uniformojn. Ŝajnas, ke ili pli bone konas amaspsikologion ol ni — almenaŭ ili scias ĝin praktike apliki. Ke komuna vestmaniero kreskigas senton de solidaro, estas fakto nerefutebla. Tial laboristo alproprigante al si burĝan vestmanieron, vole-nevole sentas kvazaŭ ian solidaron kun ili.

Due: K-doj nepovantaj aŭ nevolantaj vesti sin laŭ burĝa maniero, sentas ĉu envion, ĉu malamon al tiuj, kiuj tion faras, k tio certe ne helpas al kreskigo de solidaro. Trie: tia stato, kiam multaj laboristoj sin vestas burĝe, kreas neveran imagon pri malforto de nia klaso, ĉar neeble estas ja koni ĉiujn K-dojn persone, k en amaso ili distingiĝas per nenio de burĝoj. Kvare: la penado imiti burĝojn en vestado k entute en vivmaniero, postulas grandajn oferojn de malbone salajrata laboristo, k por klerigi sin k subteni siajn klasorganizojn restas plu neniom, aŭ tre malmulte. Ekzemple mi ne kredas, ke mi povus esti membro de kvar-kvin organizoj, aboni same multajn esp. gazetojn k pligrandigi ĉiujare mian bibliotekon je almenaŭ deko da novaj volumoj, se mi penus min vesti "kiel eble plej bone", kiel faras K-do Syversen. Mi volas scii, K-do S., ĉu vi ankaŭ povas oferi 20—25% el via tuta jara enspezo por esp-o, cetere havanta laboron (k ne bone pagatan) nur dum 6—7 monatoj?

K-do S. ne pensu, ke mi havas tute specialan psikologian strukturon — ne, al mi estas tre bone konata la malagrabla sento esti "blanka korniko" inter la grizaj. Ĝuste tial mi rekomendas (mi postulus, se mi estus diktatoro) al la laboristaro sin vesti tiel ke ankaŭ la plej senrimedaj povu sin senti inter ili egaluloj. Ĉar estas psikologia vero, ke homo, kiu povus sin vesti bone, sed tamen vestas sin malbone, ne sentas tian malagrablon, se ne diri, turmenton, ol tiu, kiu pro efektiva malriĉo estas devigata rezigni je tiu lukso. Tial nia vestmaniero estu plejeble simpla k praktika k nepre diferencu de tiu de burĝoj — niaj malamikoj. Tio certe plifortigos nian fronton k kreskigos solidaron, samtempe ebligante pli intensan kulturlaboron k subtenon al laboristaj organizoj k entreprenoj, nun vegetantaj pro manko de anoj k mono.

Al tiuj, kiuj ŝatas ĉiam tiom aĉige paroli pri uniformoj, kiam estas parolo pri neceso de speciala vestmaniero ĉe laboristaro, mi demandas: Ĉu frako, kolumo k kravato ne estas atributoj de burĝa uniformo? Certe, niaj mastroj k ekspluatantoj povas nur ĝoji, kiam ni elspezas niajn pene perlaboritajn groŝojn por havigi al ni la de ili fabrikatajn k vendatajn senvalorajn luksobjektojn, anstataŭ klerigi nin k niajn infanojn k subteni niajn klasorganizojn. Burĝoj certe aplaŭdos vin, K-do S.!

Vi volas vin pravigi per cito de historia fakto. Nu, se vi volas esti

TRA ESPERANTIO

PAROLAS KLARE LA STATUTO K LA FAKTOJ

En la Statuto oni legas:

"2. Konsekvence el la artikolo 1, povas esti membro de SAT *nur* persono, kiu aprobas ĝian Statuton k sin deklaras preta tutplene servi la interesojn de la Asocio.

"29. Ĉiu ano aktiva de SAT rajtas sendi proponojn pri la agado de la Asocio al P. K., kiu — post ekzameno — ilin publikigos en la oficiala gazeto, tiom kiom la spaco permesos. Principaj proponoj estos publikigitaj almenaŭ en la antaŭlasta n-o de "S-ulo" aperanta antaŭ la Kongreso.

"30. Ĉiu propono prezentata de almenaŭ 1/10 el la anaro estas nepre presota en la oficiala gazeto.

"32. Same almenaŭ 1/10 el la anaro rajtas postuli la okazigon de ĝenerala voĉdono pri propono prezentata de alia 1/10 k akceptata de la Komitato. Tiu iniciato estos ankaŭ publikigota en la presorgano, sed la ĝenerala voĉdono funkcios nur se almenaŭ 100 aliaj anoj ĝin postulos en templimo de 60 tagoj post la publikigo."

En paragrafo 4 de la Statuto la devoj de l' aktivaj membroj estas difinitaj jene: "... Ĉiu aktiva membro *devas aboni* al "S-ulo". Membroj, kiuj aliĝas aŭ rekotizas sen abono al "S-ulo", estas konsiderataj nur kiel *pasivaj* membroj. K-doj, kiuj estas en mizera stato, laŭ la propono de Perantoj aŭ grupoj estas esceptataj ..." Tiu formulo estas akceptita *unuanime* ĉe la 9-a Kongreso en Lajpcig k ĉe la ĝenerala voĉdono okazinta en jan./febr. 1930 ĝi estas akceptita per 964 voĉoj kontraŭ 429.

Post memorigo pri tio ni represas jenon el n-o 9 de "Isto":

"2. Ĉar 'S-ulo' *ne ĉesis siajn* atakojn k kalumniadojn kontraŭ Sovetio, SEU, GLEA k kontraŭ nia opozicio, *ni alvokas vin* **bojkoti la SAT-presorganojn,** *kiel 'Sennaciulo'n, 'La Nova Epoko'-n, 'La Lernanto'-n ktp.* **Neniu elinter la opozicianoj kunlaboru aŭ abonu, abonigu ĉi organojn!**

"3. Konstatante, ke la direkcio ĉiumaniere evitas k prokrastigas la referendumon pri la *malfido al la nunaj gvidinstancoj de SAT* spite al la decidoj de la kongreso. Aliflanke ĝi intencas allasi al la voĉdono nur abonantojn de "S-ulo". Per ĉi "voĉdono" la direkcio volas plene buŝmortigi la senlaborajn, opoziciajn k sovetiajn Gek-dojn. Sekve ni jam nun deklaras, ke ni konsideras ĉiujn Gek-dojn kiel plenrajtaj voĉdonantoj, same niajn sovetiajn K-dojn.

"4. *Por havi la finverdikton* — decidan — *de la tuta SAT-anaro pri la nuna SAT-gvidantaro, ni aranĝas voĉdonadon pri la malkonfido al la nuna SAT-direkcio k pri ĝia eksigo el SAT.* Ni liveros al la tuta SAT-anaro 'Voĉdoniloj'-n, sekve via devo estas zorge kolekti k resendi al ni la materialon.

"Do preparu sin ĉiu SAT-ano por tiu ĉi grava — por la tuta laborista esp. movado — voĉdonado. For la nunan SAT-direkcion! Preparu vin al la kongreso en Moskvo! Kunlaboru al 'Internaciisto' k abonigu ĝin!

"Berlin, januaro 1931. La Interliga Oficejo de la Klasbatala SAT-opozicio."

*

Tiaj estas la faktoj. Kaj kion ili signifas? Ili signifas, ke la ŝajnreferendumo k ĝia kontraŭstatuta aranĝo ne havas alian celon ol pravigi la ŝtelon de nia mono kuŝanta en Moskvo. Pli longan komenton ni ne faros, tial ke ne necesas: ĉiuj pripensemaj personoj povas mem kompreni la ĝustan signifon de la faktoj.

*

En Londono estis akceptataj 2 proponoj, kiuj laŭstatute devas esti submetataj al ĝenerala voĉdono. Por ebligi al la opoziciuloj, ke ili kolektu la necesan nombron da voĉoj (vd. par. 30/32 de la Statuto), por rajtigi ilin proponi "referendumon" (ĝenerala voĉdono) pri fido aŭ malfido al la Direkcio, ni prokrastis la voĉdonadon pri la 2 proponoj, kies signifo estas negrava k kiujn voĉdonigi ne urĝas. Ĝis la 21-a de februaro estis ricevitaj ĉe ni (k ĉe la Kontrol-Komitato) proponoj pri aranĝo de tia eksterordinara voĉdono nur de 19 aktivaj SAT-anoj[1], dum je la sama dato estis registritaj ĉe la Administracio sume kvanto da 1685 aktivaj membroj. Sekve la laŭstatuta kondiĉo neniel estas plenumita. Anstataŭe la opozicio preferas agi kontraŭstatute k provi per konfuzado trompi naivulojn k neinformitojn. Ni lasas al ĝi la tutan respondecon pri tiu ĝia faro.

La situacio finfine fariĝas sunklara por ĉiuj komprenkapablaj K-doj. Kaj la konsekvencon pri tio ni tiros tre baldaŭ. Dume la lojalaj SAT-anoj timu nenion pri la sorto de nia Asocio. Malgraŭ ŝtelo de ĝia mono ĝi tamen ne bankrotos. Ni evitos la rifon; ĝi jam estas evitata ...

Direkcio de SAT.

EL LA PROTOKOLO

"La Kongreso esprimas *principe* la deziron, ke la XI-a Kongreso okazu en Moskvo, per 114 voĉoj kontraŭ 72. (Aplaŭdo de l' plimulto.)

"K-do *Sulsky:* Nun vi estas kontentaj, ke vi esprimis al la Pl. K. vian deziron, k al la Pl. K. restas nun esplori la aferon.

"K-do *Boubou:* Estas laŭstatute, ke la Pl. K. konsideru la deziresprimon de l' Kongreso.

"K-do *Sulsky:* ... Se CK SEU sendos afablan inviton[2]."

Estas do tute klare, ke en Londono estis akceptata nur ia *principo*, ke la XI-a Kongreso okazu en Moskvo. Ni fakte atendis pli ol 4 monatojn antaŭ ol decidi. Ni konstatas, ke nenio estis entreprenata de la Moskva SAT-anaro por ordigi tie la SAT-aferojn. Neniu invito alvenis. La kaŭzojn ni bone

[1] En tiu nombro estas kalkulitaj eĉ K-doj, kiuj nur *laŭsence*, sed ne *laŭlitere* subtenis tiun proponon, k la pli multajn el ili ni favore konsideris kiel aktivajn membrojn, kvankam ili estis tiaj nur en j. 1930; en 1931 ili ankoraŭ ne realiĝis.

[2] Vd. p. 79 en "Protokolaro de la X-a SAT-Kongreso".

---

konsekvenca, vi devas ankaŭ esti principa kontraŭulo al komunismo, t. e. nuligo de persona proprajo, ĉar iam ja, en pratempo, en ŝtonepoko regis tia stato, k peni ĝin nun revivigi, estus grandega paŝo malantaŭen en la homara evoluo, tial neniel permesebla. Ĉu ne, K-do S.?

Sed mi kredas, ke en la tago, kiam estos akceptita de la tutmonda laboristaro unueca vestmaniero, estos farita granda paŝo antaŭen sur la vojo al laboristara emancipiĝo. Nia programo nepre devus enhavi ĉi tiun punkton.

Olo (8194) el Estonio.

Korekto. En n-o 333, p. 163 bonv. korekti en la 1-a kolono, 5-a linio de malsupre: "slavoj" (anst. *avoj*); sampaĝe en 3-a kol., 12-a linio de malsupre: "*en*ĉerkita" (anst. *neĉerkita*).

konas k pri ili tamen silentas. Ni kontentiĝos per jena demanda respondo al la K-doj, kiuj malkontentas pro tio, ke Moskvo estis ne elektata: Ĉu estus normale, ke SAT havu kongreson en lando, kie la membroj ne povas pagi siajn kotizojn, ne povas aboni la SAT-organojn, ne povas ricevi la SAT-eldonajojn ktp.? Pri respondo de saĝaj homoj ni ne dubas, ke ĝi povas esti nur *nea*.

VOĈOJ EL SOVETIO

"Al Direkcio de SAT.

Al mi, sovetiano, SAT ankaŭ 'ŝuldas' (?) rublojn; akurate mi sendis la monon por diversaj celoj. Kutime nia CK SEU neniam informis min pri la ricevo, transsendo ktp. Tiel amasiĝis rublo post rublo, fine estis ... 14 mil mk. g. Ni sovetianoj ne atendis tion. Nia gvidcentro, CK SEU, (kiel diras proverbo) 'submetis porkon' al ni. Estas malvere, ke ne eblas sendi 14 mil mk. g. el Sovetio. Tiu sumo estas malgravaĵo por nia registaro. Mi ne kredas, ke tiu ĉi sumeto povus esti retenita. Tiu 'D-kaĵo' neniun konvinkos ...

Regule dum jaroj mi legis 'S-ulo'n. Strange! Ĉu mi nenion komprenas pri 'skismoj'? Ĉu vere nenia 'skismo' ekzistas en SAT? Krom racia okupo, ĉiu kapo ĉiam pretas elpensi diversajn aferojn. 'Skismo' estas rezulto de malkompreno pri neceso en tiu ĉi respondeca tempo gardi unuecan forton en SAT. La nunaj gvidantoj evitas disputadon, klopodas, por ke SAT ne fariĝu dogmejo nek disputejo ...

Kredu, ke tio ne estas sole mia opinio individua en Sovetio. Multaj, multaj subtenas vin ... Ne ĉiuj povas laŭte krii k sin aŭdigi! Necesas ankaŭ diri, ke multaj SAT-anoj estas nur 'surpaperaj' anoj, hazarde varbitaj, nekonsciaj. Ĉion eblan ni faros por eviti la 'rifon' k por regule ricevi 'S-ulo'n. Saluton, forton. Pravaj estas vi. (Subskribo)."

"PS. — Se okaze vi presigus ion el mia letero en 'S-ulo', *ne publikigu mian nomon*."

TRA LA MOVADO

KRONIKO

ĈEĤOSLOVAKIO. Aŭsig. En la popoldomo funkcias 2 kursoj en la kadro de l' soc-demokrata partio, kun 20 k 15 partopr., gvidas K-doj Storĥ k Fiŝer. Grupo fondota. En la publika urba biblioteko troviĝas aro da priesp-aj libroj senpage pruntedonataj. Esp-o estas oficiale enkondukita (nedevige) en la komerca akademio kun noto pri atestoj. Lernas 25 p. — *Plzen-Peklo.* Nova kurso por komencantoj kun 11 p. Gvidas K-do Zika. — *USONO. Novjorko.* Fondiĝis grupo Novjorka kun 20 anoj. Centra adreso: 7 E. 14. strato, New York.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Esperanto — the International Language. 4-paĝa ilustrita varb-prospekto, eldonita de la UEA-sekciestro por la usona teritorio. Anglalingva. Adr.: 109, Fordham Drive, Buffalo, N. Y.

Prenez-Moi Tous. Han Ryner. Romano. 252 pĝ. Prezo: 15 fr. fr. Eldonejo: Editions du Tambourin, 142, rue Montmartre, *Paris*. Franclingva.

Reisen und Studienfahrten (Vojaĝoj k stud-ekskursoj). 1931. Ilustrita vojaĝprogramo eldonita de: Reichsausschuß für sozialistische Bildungsarbeit, Berlin SW. 68, Lindenstr. 3. 40 pĝ. Germanlingva.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Le Cri Populaire, Bordeaux, 8. 2., fabrik. de mortigiloj (328).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Le Rêveil Ouvrier, Nancy, 31. 1.; *Le Travail*, Oudja, 27. 12.; *La Charrue Rouge*, Lannion, 15. 1.; *Le Drapeau Rouge*, Clermont-Ferrand, jan.; *The Daily Worker*, London, 6. 2.; *Signalen*, Stokh., 5. 2.; *Les Amis de la Nature*, Strasb., febr.; *Lyon Républicain*, 22. 1.; *Travail*, Lyon, 31. 1.; *The Young Socialist*, Leeds, febr. (Kion rakontas la amikoj de Peĉjo (3) + "Petro"); *Münchener Post*, 9. 2.; *Coburger Volksblatt*, 27. 1.; *Schwäb. Volkszeitung*, 26. 1.

NIA POŜTO

164. — Jes, sendu la monon al Parizo.

Sovetianoj. — Ni regule k akurate sendas "S-ulon" al vi, se vi ne ricevas, tiam oni simple ŝtelas ĝin. *Adm.*

NEKROLOGO

La 7-an de februaro mi ricevis sciigon, ke mia instruinto, edzo, amiko,

K-do ALEKSANDRO LINGEL (SAT-ano 5087) mortis en aĝo de 61 jaroj dum vojaĝo en la urbo Astraĥano pro pulminflamo je 2. novembro 1930. Aktiva laboranto, instruanto de esperanto, li malofte estis hejme, tramigris tutan Siberion k Rusion, instruante nian lingvon, ĝis fine ŝiris lin la morto el lia laboro. Li estis iam kunlaboranto de d-o Zamenhof en Varsovio. Ni, liaj gelernintoj, volas daŭrigi lian laboron, k lia penado ne perdiĝu. Al la senlaca laborulo ni gardos eternan memoron.

Ida Lingel, Belgorod (Sovetio).

POŜTMARKOJ

Mi volas interŝanĝi PM kĉl, prefere kun Sovetio, Portugalio k Hispanio. Adr.: T. Ingman, Sirkusk. 3, B. 27, Helsinki (Finlando).

Atentu! Gekamaradoj!

Lab. Esp. Grupo Berlin (Lichtenberg), aranĝos la 15. aprilo letervesperon. Gek-doj ĉl. estas petataj sendi al ni L, PK, PI, il. gaz., fotojn. Resp. garantiata, daŭra koresp-ado por individuoj! Adr.: K-do Erwin Schleusener, Gabriel-Max-Str. 3, *Berlin, O 112.*

KORESPONDADO

AŬSTRIO

K-do S. Kump, *Leitendorf, 41, c. ap. Leoben*, Stirio, kun fervojistoj el ĉ. landoj, krom Germanio.

FINLANDO

— Havante intencon viziti Vienan Lab. Olimpion kelkaj finlandaj sportuloj dez. koresp. kun lab. gesportuloj en Aŭstrio. Koresp-ajojn sendu al la peranto: Arne Lundström, Hämeentie, 28, F. 73, *Helsinki*.

K-doj Sulo Kotilainen, Osmonk I, *Tampere* k Iikka Merinen, Hauho-Sappec, *Tuulos*, (ambaŭ junuloj) koresp. kĉl. fraŭlinoj, L, PI.

GERMANIO

— Progresintaj kursanoj dez. koresp. kĉl. Adr.: Alice Heubeck, Unterdörnerstr. 90, *Wuppertal-Barmen.*

K-do Francisko Moravec, *Gross-Ottersleben*, Bez. Magdeburg, serĉas K-dinon aŭ K-don, kiu ĉefe lin helpu en la movado.

K-do Kurt Zschuckelt, Lange Str. 14, *Riesa-Weida*, kĉl, pri ĉ. temoj. Resp. garantiata.

— 12 esp-istoj, parte kursanoj koresp. kĉl, PI, bfl. Resp. garantiata. Adr.: "Esperanto Grupo", Rest. Linde, *Wilkau/Sa.*

K-do Alb. Fuchs, Bojstr. 30, *Gladbeck-Brauk*, kĉl, L, PI.

HUNGARIO

— Tramista grupo de H. E. S. L., Vilma-Kiralyno-ut. 45, *Budapest, VI.*, kun tramistoj ĉl.

PANAMO

— Tri geknaboj (16, 14, 13 jaraj) volas koresp. letere kun samaĝaj maldekstruloj ĉl. Adr.: Young, Poŝtkesto 214, *Balboa Heights*, Canal Zone.

SOVETIO

K-do N. P. Zjablov, Parovoznoje depo, meĥeniĉ. mastersk., tokorju, *Vladimir*, Ivanova obl., kĉl, krom Germanio, pri ĉ. temoj, L, nepre resp.

K-do Stefan, ŝkola Lenina-Narkompros, *Aŝhabad*, Turkmenio, PI, bfl, naciaj gaz. il. infangaz. ktp. Nepre resp.

K-do M. V. Bakulin, Lengorodok, Lugovaja, 145, *Rostov/Don*, kĉl, pref. kun Usono, Ĉinio, Japanio, Germanio, Francio. L, PI, il. gaz., pri seriozaj temoj k sporto.

SVEDIO

— Kelkaj K-doj de esp.-rondeto koresp. kĉl, L, PK, PI. Adr.: K-do Bertil Andersson, *Bollebygd.* — Resp. garantiata.

K-do Valter Gustafsson (21 j., tajloro), Lundsborg, *Braas*, koresp. kun gejunuloj ĉl.

USONO

K-do Jos. Lehn, 236 E.-24 th. Str., *New York, City*, kun ĉl. naturamikoj, ŝanĝas fotojn k priskribojn pri ekskursoj. Akceptas ankaŭ aliajn temojn. Resp. garantiata.

ENHAVO

Presejo: Neudrag, Leipzig (Germanio)